

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/180/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

224/2014. (IX. 18.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2014. március 23-án előterjesztett **panaszát** a 2014. szeptember 18-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Z.-i Rendörkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, illetve alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

I.

Indokolás

1) A panaszos 2014. március 23-án, a Testület elektronikus formanyomtatványán terjesztette elő beadványát, melyben egy 2014. március 23-án foganatosított rendőri intézkedést kifogásolt.

A beadvány szerint a panaszos 2014. március 23-án 15 óra 50 perckor a Z. város hipermarketében vásárolt, mely során az áruház által megbízott biztonsági cég alkalmazottja

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

(továbbiakban: D. R.) kényszerítéssel, valamint személyi szabadságának megsértésével arra akarta rákényszeríteni, hogy egy Axe pumpás dezodort megvásároljon. Ezt követően D. R. kihívta a rendőrséget, és a dezodor megvételére kényszerítette a panaszost, és azt mondta, hogy ha nem veszi meg, akkor feljelentést tesz.

A biztonsági őr és a rendőrök elmondása alapján a panaszos azzal okozott kárt az áruháznak, hogy nem tett eleget az őr követelésének, ami olyan, mintha a panaszos ellopta volna az említett terméket. A rendőrök „megmotozták”, annak ellenére, hogy a panaszos semmilyen lopásra utaló magatartást nem tanúsított. A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrök arra próbálták rákényszeríteni, hogy a dezodort fizesse ki, és kifogásolja a rendőrök által elmondottakat is, illetőleg annak hangnemét. (A rendőrök azt mondták a panaszosnak, hogy „őket különösképpen nem érdekli, mit tesz, hiszen ha panasszal él az intézkedésükkel kapcsolatban, akkor az ügyészségen történő megjelenésük időtartamára is kapnak fizetést, ezáltal nincs semmilyen vesztenivalójuk.”) A motozás során semmilyen dolgot nem találtak a panaszosnál, amely az áruház tulajdonát képezte volna, és az összes vásárolt tételről blokkja is volt. A rendőrök az intézkedés során nem ismertették a panaszossal a jogait, helyette vallomás adására akarták kényszeríteni. A panaszos álláspontja szerint az nem minősül rendőri intézkedésnek, hogy a rendőr kényszer hatására bűnösségének elismerésére kényszerít valakit, mialatt felsőbbrendűségét érezteti az intézkedés alá vonttal, kioktató, megalázó, arrogáns véleményt nyilvánít úgy, hogy a másikat érdemben meg sem hallgatja és minimum másfél órán keresztül korlátozza a személyi szabadságát. A panaszos kifogásolja azt is, hogy a rendőri intézkedéshez az sem tartozik hozzá, hogy pár perc alatt döntsön a rendőrök által felajánlott lehetőségek közül. A panaszos hangsúlyozza, hogy ezeknek ő ellenállás nélkül eleget tett, nem tanúsított ellenállást.

A panaszos sérelmezi, hogy a rendőrök a biztonsági őrrel a kreált szabálysértésükkel minimum másfél órán át korlátozták szabadsághoz való jogát, megsértették az emberi méltósághoz való jogát. A panaszos szerint az ártatlanság vélelméhez való jogát is megsértették, mivel nem tudták alátámasztani a szabálysértést létező bizonyítékokkal. A helyszínen felvett feljelentést a panaszos nem írta alá, mert nem ért egyet a benne foglalt gyanúsítással. A panaszos kifogásolja, hogy a rendőrök közreműködésével felvett feljelentésről is külön kellett másolatot kérnie, hogy legyen bizonyítéka, mivel is vádolták, és hozzávetőleg kik voltak az intézkedő rendőrök.

2) A panaszos 2014. március 25-én előterjesztett panasz-kiegészítésében D. R. feljelentésének lényeges tartalmát ismerteti, szó szerinti idézetekkel. [„A fent nevezett személy – a panaszos – egy AXE Apollo parfümöt elvett és befűjta magát. Rendőri intézkedés történt, mivel nem volt hajlandó kifizetni. Az eltulajdonított áru összértéke 1799 Ft. Az elkövető által eltulajdonított árut nem tudtuk visszavenni és az értékét sem fizette ki, így kárunk nem térült meg.” A feljelentés szerint az elkövető a cselekmény elkövetését nem ismerte be és azzal védekezett, „rám erőltettek minden sz...t, hogy vegyem meg, és nem loptam semmit”.

A panaszos ezt követően a vagyonorujtag.hu egyik cikkéből a biztonsági őr jogára vonatkozó rendelkezéseit idézi. (A cikk a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenységszabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény idevágó részeit ismerteti.)

A panaszos ezek alapján kifogásolja a biztonsági őr eljárását, mivel a vásárlást követően nem kérte meg őt arra, hogy mutassa meg a táskáját, pakolja ki a zsebeit, hanem már az üzletterben zaklatta, hogy vegye meg a feljelentésben leírt illatszert, mivel a biztonsági kamerán szemtanúja volt a fent leírt cselekménynek. A dezodor megvételének rákényszerítésével a

biztonsági őr a többi vevő előtt alaptalanul megalázta, amely cselekményét a megvásárolt áruk kifizetése után is folytatta. A panaszos szerint a jogszabályban leírtak alapján nem így zajlik egy hivatalos vagyoni vizsgálat, azaz a vagyoni nem kényszerítheti a vevőt egy adott áru megvételére, nem alázhat meg másokat emberi méltóságukban, nem korlátozhatja személyi szabadságukban, illetőleg a vevő hozzájárulása nélkül nem férhet hozzá és nem kezelheti annak személyes adatait. A panaszos kifogásolja, hogy a biztonsági őr magához vette okmányait, kimásolta adatait, ugyanakkor a nála lévő táska tartalmát nem vizsgálta át a panaszossal, a vett árukat és a kapott blokkot sem egyeztette egymással.

A panaszos szerint az eljárásuk során sem D.P., sem a másik vagyoni (B. J.) nem mutatta meg a bolti lopás bizonyítékát, és az arról készült felvételeket, csak a bolt területéről kihozott egy Axe Apollo parfümöt, mintegy a panaszost terhelő bizonyítékként. A panaszos szerint a vagyoni eljárásának jogszerűsége vitatható, hiszen a biztonsági őr nem talált tárgyi bizonyítékot, csupán kreált egyet, illetőleg lopás hiányában is feljelentést tett.

A panaszos ezt követően a TASZ „Védd magad a biztonsági őröktől” című kiadványából idéz, majd leírja, hogy a tájékoztatóban szereplő információ alapján 2014. március 24-én feljelentést akart tenni a Z.-i Rendőrkapitányságon, de az ott szolgáltatott teljesítő rendőr elutasította annak felvételét, arra hivatkozva, hogy ilyen ügyekkel nem foglalkoznak.

3) A panaszos a Testület eljárásáról és hatásköri szabályairól szóló tájékoztató levelének 2014. április 1-jén történő kézhezvételét követően 2014. április 3-án –a Testület felhívásának megfelelően– eljuttatta a panaszának aláírásával megerősített példányát. A beadvány az alábbi új elemeket tartalmazta a korábbiakhoz képest.

A panaszos – miután közölték vele, hogy „azzal ússza meg a legolcsóbban” ha megveszi a dezodort, mert akkor elmarad a feljelentés – megkérdezte a boltvezető-helyettest, hogy kifizetheti-e a rákényszerített terméket az abban az időszakban érvényes kuponnal. A kérést a boltvezető-helyettes megtagadta.

A panaszos csatolta az áruház fejlécével készült feljelentés szkennelt példányát, amelynek tartalma a fentiekben már ismertetésre került. (A lap tetején megjegyzésként szerepel, hogy az elkövető nem volt hajlandó aláírni a dokumentumot.) A panaszos csatolta a megvásárolt termékekről kiállított blokkot. A panaszos a termékeket az áruház pontgyűjtő kártyájának egyenlegével fizette ki. A feljelentést a két biztonsági őr, a két rendőr és a boltvezető-helyettes írta alá, amellyel panaszos szerint azt a valótlan tény ismerik el, hogy a panaszos ellopta a dezodort.

4) A panaszos 2014. április 25-én a Testülethez eljuttatott újabb levelében a szabálysértési eljárás során tapasztalt kifogásait adta elő, mely szerint a Z.-i Rendőrkapitányságra két különböző időpontra kapott idézést. (Először 2014. április 23-án 09:00 órára, majd 2014. április 29-én 11:00 órára.) A panaszos megjelent az első időpontban, ahol egy r. főtörzsőrmester előadó ismertette a szabálysértési ügyet, amit ő nem ismert el. A panaszos külön kérte, hogy mutassák meg a szabálysértéssel kapcsolatos felvételt, amelyet csak félig mutattak meg neki, több helyen akadozott a lejátszás. A panaszos elmondta észrevételeit az ügyet kapcsolatban, amit részben rögzített is az előadó. (A jegyzőkönyvben észlelt pontatlanságokat a panaszos javította, de ezek átvezetése nem volt teljes körű.) A panaszos sérelmezi, hogy a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 52. § (2) bekezdése ellenére az előadó nem mutatta meg az ügy iratait, azokról a panaszos másolatokat

nem kérhetett, valamint a feltett kérdéseire sem kapott választ, valamint külön kellett kérnie, hogy adjanak neki igazolást arról, hogy a második idézési időpontban is meg kell-e jelennie a rendőrkapitányságon. A kapott feljegyzésben adminisztrációs hibára hivatkozva hárította el az ügyintéző a felelősségét.

A panaszos mellékelte a két idézést és feljegyzést, amelyek további részletes ismertetésétől a Testület eltekint.

5) A panaszos 2014. július 21-én a Testület Titkárságának címzett e-mailjében érdeklődött az ügy állásáról, kifogásolta, hogy a 2014. április 25-én küldött elektronikus levelére nem reagált a Testület. A panaszos az e-mailben leírta, hogy a Z.-i Rendőrkapitányságon érdeklődött, ahol azt a tájékoztatást kapták, hogy a Testülettől nem kaptak tájékoztatást a panaszos ügyében.

Az előadó testületi tag tanácsadója értesítette a panaszost, hogy ügyében a Testület megkereséssel élt az illetékes rendőri szerv felé, még 2014. április 2-án, valamint tájékoztatta a határidő állásáról, valamint arról, hogy a 2014. április 25-ei levelében foglalt sérelmekre – mivel az a szabálysértési eljárásra vonatkozott – a Testületnek nincsen hatásköre.

A panaszos ezt követően újabb elektronikus levelet küldött, amelyben kifogásolta, hogy a Testület egymásnak ellentmondó tájékoztatást adott. A Testület a levél részletes tájékoztatásától eltekint. Az előadó testületi tag munkatársa válaszolt a panaszos megkeresésére, illetőleg utóbb a panaszos kérésére postán is elküldte az újabb részletes tájékoztatót. Az ezt követően történt levelezések részletezésétől a Testület eltekint, mivel az a panasz szempontjából további releváns információt nem tartalmaznak.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a Z.-i Rendőrkapitányságtól (továbbiakban: rendőri szerv/rendőrkapitányság), valamint megküldeni kérte az ügygel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és a konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) Az intézkedés napján kelt szabálysértési feljelentés szerint 2013. március 23-án két r. törzsőrmester az ügyeletes utasítására megjelentek Z. város áruházában, mivel onnan bejelentés érkezett, hogy egy személy parfümöt kifűjt, azt kifizetni nem akarja és a biztonsági szolgálattal nem hajlandó együttműködni. Az áruház biztonsági őre elmondta, hogy a panaszos egy Axe Apollo parfümből nagyobb mennyiséget magára fűjt, a parfümöt visszatette, majd távozott. a kasszáknál a személyt visszatartották, ahol a panaszos elmondta, hogy nem csinált semmit, fűjt magára a parfümből, de annak semmi baja nem lett, és szerinte az első darab mindig teszter. Az áruház biztonság őre elmondta, hogy nem tartanak tesztert, és a parfüm ebben a formában már eladhatatlan, hogy használtak belőle (megbontották), így az áruháznak 1799.- Ft kára keletkezett. Az esetről kamerafelvétel készült. A panaszost intézkedést alá vonták, adatait az EDR rendszeren keresztül ellenőrizték, a körözési rendszerben a panaszos nem szerepelt.

A panaszossal közölték a szabálysértés tényét, de ő a szabálysértés elkövetését nem ismerte el, elmondta, hogy minden üzletben van teszter, ő csak kipróbálta, hogy milyen a parfüm

illata. Többször elmondta, hogy véleménye szerint semmit nem követett el, mást elmondani nem tudott. A panaszossal közölték, hogy ellene szabálysértési feljelentést tesznek. Az esetről jegyzőkönyvet töltöttek ki, amit a panaszos nem volt hajlandó aláírni.

A szabálysértési feljelentés melléklétet képezi az az irat, amelyet a panaszos is megküldött a Testület részére, és amelynek tartalma már jelen állásfoglalás I. részének 2-3. pontjaiban már ismertetésre kerültek.

2) Az intézkedést foganatosító egyik r. törzsőrmester az alábbi jelentést tette 2014. április 17-én.

A jelentés szerint gépkocsizó járőrszolgálatot látott el 2014. március 23-án egy másik r. törzsőrmesterrel, majd a megyei rendőr-főkapitányság TIK ügyeletesének utasítására 16 óra 24 perckor megjelent a Z. város áruházában, mivel onnan az ott szolgálatot teljesítő biztonsági őrök bejelentést tettek, hogy egy személy (a panaszos) az áruházban az egyik parfümöt megbontotta, és abból használt, majd visszatette azt a polcra. Az áruházban működő kamera ezt rögzítette is. A kiérkező rendőröknek a biztonsági őrök elmondták, hogy mi történt valamint megmutatták a biztonsági kamerarendszer felvételét is. A felvételen látszódott, hogy a panaszos egy parfümöt megbontott, annak tartalmát magára permetezte, majd visszatette a polcra. Az áruház biztonsági őre elmondta, hogy mivel az árut megbontotta, így az eladhatatlanná vált. Elmondták az őrök, hogy a panaszos arra hivatkozott, hogy mindenhol van teszter parfüm, és szerinte ez is az volt. A biztonsági őrök közölték vele, hogy az áruházban ilyen nincs, ott csak megvásárolni lehet az árut, nem kipróbálni. Ezt követően a biztonsági őrök a rendőröket a biztonsági szobába kísérték, ahol a panaszos tartózkodott.

A biztonsági szobában a járőrök bemutatkoztak, és intézkedés alá vonták a panaszost, közölték vele, hogy igazoltatják, mivel a rendelkezésre álló adatok szerint szabálysértést követett el. Felszólították személyi igazolványának, lakcímkártyájának átadására, melynek eleget tett. Ezt követően ellenőrizték EDR rádión keresztül a körözési rendszerben, amelyben nem szerepelt.

A r. törzsőrmester és társa meghallgatták a panaszost, aki elmondta, hogy az áruházba vásárolni érkezett. A parfümöket is megnézte, és az egyiket kipróbálta, hogy milyen illata van. Ezt követően visszatette, majd vásárolt tovább. Elmondta, hogy nem érti, miért vitték oda a biztonsági őrök, mivel minden üzletben a parfümök első darabja teszter, és ő csak kipróbálta.

Ezt követően a r. törzsőrmester közölte a panaszossal, hogy ruházatát át fogja vizsgálni annak érdekében, hogy más, az áruházból származó, és esetlegesen eltulajdonítani kívánt termék nincs-e a ruházatában. A ruházat átvizsgálása során a panaszos együttműködő magatartást tanúsított. A ruházat átvizsgálása során egyéb tárgyat nem találtak.

Ezután a r. törzsőrmester közölte a panaszossal az általa elkövetett cselekmény tulajdon elleni szabálysértés. A megbontott parfümöt az áruház nem tudja értékesíteni, így az áruháznak kára keletkezett. A r. törzsőrmester közölte azt is, hogyha a cselekmény elkövetését elismeri, és a parfümöt az áruháznak kifizeti, akkor minimális, 5000 forintos helyszíni bírságot szab ki részére, amennyiben azt elfogadja. Azonban ha a cselekmény elkövetését nem ismeri el, és a terméket nem fizeti ki, akkor szabálysértési feljelentést fog tenni ellene.

A panaszos az intézkedő rendőrrel a fenti lehetőségeit többször elismételtette, és folyton hajtogatta, hogy ő nem követett el semmilyen szabálysértést. Még néhány percig gondolkodott, majd közölte, hogy nincs pénze, és nem fogja kifizetni az árucikket, mivel azzal nem csinált semmit. A r. törzsőrmester ekkor közölte a panaszossal, hogy szabálysértési feljelentést tesz. A panaszos továbbra sem ismerte el a szabálysértés elkövetését, elkérte és rögzítette az intézkedő rendőrök jelvéyszámát, majd távozott az áruházból.

3) Az intézkedés fogatosításában részvevő másik r. törzsőrmester jelentése a 2) pontban ismertetett jelentés tartalmával megegyezik, ezért a Testület annak ismertetésétől eltekint.

4) A Z.-i Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályán 2014. április 2-án tanúként hallgatták meg az áruházi biztonsági őrt, D. R.-t. A meghallgatásról készült jegyzőkönyv a következőket tartalmazza.

D. R. tanúként elmondta, hogy 2014. március 23-án biztonsági őrként dolgozott az áruházban, a kamera szigetnél volt szolgálatba, amikor észlelte, hogy egy férfi (a panaszos) és egy nő a dezodoroknál vannak. Figyelte őket, először a dezodorokat „illatolták”. (A Playboy parfümöknel van teszter.) Utána az Axe Apollo parfümöket szagolgatták. Ennek több fajtája is van, és mindegyik parfümből fűjt a kupakba a panaszos, ezért nem is szólak rá. Majd levette az Apollo Axe parfümöt, szintén egyet belefűjt a kupakba, „megillatolta”, majd a hölgynek is odatartotta a kupakot, ő is megszagolta, majd ezt követően a férfi elkezdte magát befűjni. A férfi a ruházatára többször is fűjt a parfümből. D. R. mondta a kollégájának, hogy be kell mennie az eladótérbe, mert a parfümöt a férfi visszatette a polcra és felajánlja neki, hogy fizesse ki. A biztonsági őr elmondta, hogy ezekből a parfümökből nincs teszter, fóliázva sincs, és leragasztva sincs. Bement és a polcra levette azt a parfümöt, amelyből a férfi kifűjt nagyobb mennyiséget. A kamerarendszer jó, így látta, hogy hova tette vissza azt a panaszos. A pár már a sorban volt, csak a tusfürdős részen, odament hozzájuk, illedelmesen köszönt, mutatta a kitűzőjét, mondta, hogy a biztonsági szolgálattól van. Közölte, hogy felajánlja, hogy a panaszos fizesse ki a parfümöt, amelyből nagyobb mennyiséget magára fűjt, mivel ezáltal az áruháznak kárt okozott. Közölte azt is, hogy ha nem fizeti ki, akkor rendőrt hívnak.

A panaszos közölte, hogy a többi parfümből is nagyobb mennyiség ki van fűjva, és ez zaklatás, feljelentést fog tenni. A biztonsági őr mondta, hogy rendben, megteheti, majd újból felajánlotta, hogy fizesse ki az okozott kárt, de a panaszos nem akarta kifizetni. Elindultak a kassza felé, az őr ment utánuk, újból felajánlotta a fizetés lehetőségét, de továbbra sem akart fizetni a panaszos. Az őr megvárta, míg kifizeti a vásárolt termékeket, majd a pénztártól való távozás után közölte velük, hogy a nő – aki egész végig egy szót sem szólt – elmehet, de a panaszosnak maradnia kell.

Kérte a panaszost, hogy menjen vele a biztonsági helyiségbe, a férfi közölte, hogy nem hajlandó, kint megvárja a rendőröket és majd velük bemegy. Az őr kérte, hogy álljon az információs pulthoz, hogy a vevőforgalmat ne akadályozzák. A panaszos ott azt mondta neki, hogy a személyes szabadság korlátozása és zaklatás miatt feljelenti őt, és az őr azt válaszolta, rendben. Az őr hívta a rendőrséget, és ez idő alatt odament a férfihez a biztonsági szolgálat területi vezetője, bemutatkozott, kezét akart fogni a panaszossal, de ő nem volt erre hajlandó. A területi vezető közölte a férfival, ha még most kifizeti a terméket, akkor elmehet, a férfi mondta, hogy nem fogja, mert nem lopta el. A területi vezető ekkor elment, ketten maradtak, az őr és a panaszos, aki mindenféléről beszélt, az őr meg mondta, hogy őt ez nem érdekli. Megjöttek a rendőrök, bementek a biztonsági helyiségbe.

A rendőrök megkérdezték a panaszost, hogy használta-e a parfümöt, ő ezt beismerte, de kihangsúlyozta, hogy nem lopta el. A termék árát továbbra sem akarta kifizetni, a jegyzőkönyvet nem írta alá, és nem ismerte el tettét. Az okozott kár értéke 1799.- forint, amely az áruház számára nem térült meg, mivel az áru eladhatatlanná vált.

A panaszos az eset után másnap kereste az áruház vezetőségét, és sérelmezte az eljárást.

5) A rendőri szerv megküldte a Testület által bekért biztonsági kamera felvétel másolatát is. A mellékelt Cd szerint a felvétel az intézkedés napján 15 óra 50 perctől került kiírásra. 15 óra 51 perckor egy fiatal pár, egy barna kabátos nő és egy hátizsákos férfi állnak a kozmetikumok sor elején. A férfi és a nő is parfümöket vesznek le, azokat illatozzák. Ezt követően tovább mennek a soron. 15 óra 54 perckor a férfi két parfümöt vesz le a polcról, azoknak a kupakjába fűj, megszagolja a kupakot, majd visszateszi a polcra az üvegeket. A férfi a harmadik üveget is leveszi a polcról, abból is fűj a kupakban, majd megszagolja, a vele lévő nőnek is megmutatja, majd a parfümből a bal csuklójára és a mellkasánál, a ruházatára is fűj. Ezt követően visszahelyezi a polcra. A felvétel 16 óra 1 percre tart.

6) Egy r. őrnagy 2014. április 17-én az alábbi tartalommal tett jelentést.

A rendőrkapitányságon 2014. március 24-én 13 óra körül megjelent a panaszos, aki panaszt kívánt tenni a vele szemben előző napon eljáró vagyonőrrel szemben. A panaszost a r. őrnagy szóban meghallgatta, akinek előadta, hogy március 23-án Z. város áruházába ment vásárolni. Ennek során, az illatszer osztályon 1 db Axe dezodort megillatolt, kipróbált, majd mivel annak illata nem nyerte meg a tetszését, azt visszatette a polcra, és folytatta a nézelődést. A vásárlást követően a kasszasoron átlépve a biztonsági vagyonőr elé lépett, majd egy helyiségbe kísérte. Ott közölte vele, hogy a dezodor kipróbálásával a terméket megbontotta, azt köteles kifizetni.

A panaszos azért szeretett volna panaszt tenni a rendőrkapitányságon, mert a biztonsági őr lopással vádolta meg őt, és a helyben készült jegyzőkönyvben is lopást tüntetett fel. Hozzátette, hogy ő az árut valóban kipróbálta, annak ellenére, hogy az nem teszter termék volt. A panaszos összességében sérelmezte a vele szemben intézkedő vagyonőr eljárását, azt jogsértőnek és szakszerűtlennek ítélte meg.

A r. őrnagy kis türelmet kért, majd tájékozódott az ügyben, és azt az információt kapta, hogy éppen a panaszos együtt nem működése miatt a biztonsági őr rendőri intézkedést kért. Visszamenve a r. őrnagy tájékoztatta, hogy a cselekmény miatt szabálysértési eljárás indult, amely során tudja majd az ellenvéleményét kifejteni, bizonyítani és felhívta a panaszos figyelmét arra, hogy a vagyonvédelmi tevékenység szabályairól szóló törvény alapján a vagyonőrrel szemben panaszt elsősorban a területileg illetékes kamaránál tehet (ennek elérhetőségét szükség esetén a rendelkezésére bocsátja), valamint a vagyonvédelmi vállalkozásnál is, amelynek elérhetősége az áruház bejáratánál szerepel. A tájékoztatás kitért arra is, hogy amennyiben a rendőrségen szeretne feljelentést tenni a biztonsági őr ellen, arra is van lehetősége.

A tájékoztatás hallatán a panaszos láthatóan kiborult, folyamatosan a r. őrnagy szavába vágva arrogáns módon a magyarországi állapotokat kritizálta, külföldre költözését emlegette, majd ingerülten sietve távozott a rendőrkapitányságról.

7) A Z.-i Rendőrkapitányság vezetője a Testület kérdéseit megválaszolva az alábbi összefoglaló tájékoztatást adta 2014. április 19-én a megyei rendőrfőkapitánynak. (A Testület kizárólag az idáig nem ismertetett új információkat ismerteti.)

Az intézkedést végrehajtó rendőrök (a két r. törzsőrmester) a Z.-i Rendőrkapitányság, Közrendvédelmi Osztály, Járőr- és Őrszolgálati alosztály járőrei.

A kapitányságvezető az intézkedés összefoglalását követően rögzíti, hogy a panaszossal szembeni intézkedés jogalapját a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (továbbiakban Rtv.) 13.§ (1) bekezdése, valamint az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja szolgálta. Az igazoltatásra, személyes adatok rögzítésére az érintett személy személyazonosságának megállapítása, illetve további rendőri intézkedés, vagy eljárás megindítása érdekében volt szükség. Az átirat rögzíti, hogy a panaszossal szemben végrehajtott ruházat átvizsgálás jogalapja Rtv. 29. § (6) bekezdése volt.

Az intézkedő rendőrök szolgálati fellépésének módja az Rtv. 20. § (2) bekezdésében, valamint a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet (továbbiakban Szolgálati szabályzat) 5. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően történt: napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés nemének, életkorának megfelelő megszólítással, majd a rendőrök azonosító számának, valamint az intézkedés tényének és céljának közlésével vette kezdetét az intézkedés. (Ezt a körülményt az a tény is alátámasztja, hogy a rendőri intézkedés végén az intézkedők jelvéyszámait rögzítette.)

A panaszost kérésének megfelelően ez egyik r. törzsőrmester több alkalommal felvilágosította a szabálysértés elkövetésével kapcsolatos lehetőségeiről, az átirat cáfolta azon panaszosi állítást, hogy beismerő vallomás tételére kényszerítették volna a panaszost.

A járőrök az Rtv. 20.§ (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseknek eleget téve a panaszost tájékoztatták az Rtv. szerinti panasz lehetőségeiről, és előterjesztésére nyitva álló határidőről

A kapitányságvezető a kivizsgálása során megállapította, hogy a járőrök a helyszínen a hatályos jogszabályoknak megfelelően megtettek mindent a körülmények tisztázása érdekében, adatgyűjtés, tanú-, és az eljárás alá vont személy meghallgatásával folytatták le a rendőri intézkedést.

Az intézkedő rendőrök hangneme és az eljárás alá vont személlyel szembeni bánásmódja a jogszabályi előírásoknak megfelelő volt. A panaszos több alkalommal tájékoztatták az általa elkövetett szabálysértésről.

A rendőri intézkedés 15 percig tartott, amely során a panaszos személyi adatainak körözési rendszerben történő ellenőrzése, meghallgatása, és az áruházzal készített jegyzőkönyv felvételére sor került. A rendőri intézkedés nem tartott indokolatlan ideig.

A panaszossal szemben a rendőri intézkedéssel összefüggésben a Z.-i Rendőrkapitányság, Közrendvédelmi Osztály, Előkészítő Csoportjánál indult előkészítő eljárás a Szabs tv. 177. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő tulajdon elleni szabálysértés (lopás) miatt.

A panaszos elektronikus úton 2014. április 4-én terjesztett elő panaszt a megyei főügyészségnél a fenti rendőri intézkedés törvényes végrehajtásának megsértése miatt. A megyei főügyészség a panaszos beadványát hatáskör hiánya miatt a Z.-i Rendőrkapitányság részére továbbította 2014. április 8-án további intézkedés céljából, amely alapján a eljárás indult rendőri intézkedés elleni panasz miatt. Tekintettel arra, hogy a panaszos panaszát a Testületnél is előterjesztette, a megindult panasz eljárás felfüggesztéséről 2014. április 19-én felfüggesztő végzést hoztak.

8) A rendőri szerv megküldte a rendőrkapitányságon megindult panasz eljárás felfüggesztéséről szóló, 2014. április 19-én kelt végzését, amely a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 32. § (1) és (7) bekezdései alapján a Testület állásfoglalásának kézhezvételéig felfüggeszti a panasz eljárást.

9) A rendőrkapitányság megküldte a szabálysértési eljárásban kibocsátott idézéseket, azonban ismertetésüktől a Testület eltekint, mivel nem a jelen eljárás tárgyát képező rendőri intézkedéshez tartoznak.

III.

A Testület a panasz eljárás keretében elsőként azt vizsgálta, hogy hatásköri szabályai alapján mely panaszosi sérelmek vizsgálatát végezheti el.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében: „Akinek a IV–V. Fejezetben – a 46/A–46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kitételeitől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.”

Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, amelyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

- a) **A panaszos kifogásolta az áruházban dolgozó két biztonsági őr teljes eljárását.**

A fenti hatásköri szabályokból következik, hogy a Testület vizsgálatának alapját az Rtv. képezi, így nem tud vizsgálatot folytatni a panaszossal szemben fellépő áruházi biztonsági őr cselekménye tárgyában, akire nem az Rtv., hanem a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény rendelkezései vonatkoznak.

A Testület ezért ebben a körben hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.

b) A Testület panaszbeadványban foglaltak alapján ezt követően azt értékelte, hogy vizsgálhatja-e a panaszos azon sérelmét, miszerint az intézkedést követő napon a helyi rendőrkapitányságon feljelentést kívánt tenni, azonban a feljelentés felvételét megtagadták tőle.

A feljelentés fogalmának alapjául a Testület – törvényi meghatározás hiányában – a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet (a továbbiakban: Nyor.) vonatkozó rendelkezését vette.

A Nyor. 100. §-a szerint a feljelentés: minden olyan, formához nem kötött – a büntetőeljárás megindítására vagy lefolytatására jogosult szerv vagy más hatóság, illetve a bíróság tudomására hozott – közlés, amely meghatározott vagy ismeretlen személy által elkövetett bűncselekmény gyanújára utaló tényállítást, illetve adatot tartalmaz. A Testület a panaszolt mulasztás tekintetében az alábbiakra mutat rá.

Jelen esetben a panaszos a büntetőeljárás körébe tartozó mulasztást sérelmezett, amelynek megítélésére a Testületnek – fő szabály szerint – nincs hatásköre. A rendőrség büntetőeljárási tevékenységét a Testület – az Rtv. 11. § (1) bekezdése alapján – csak olyan esetekben vizsgálja, amikor a panaszosnak a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) alapján speciális jogorvoslat nem áll a rendelkezésére.

A Testület ennek a kérdésnek a vizsgálatánál figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt tájékoztató levelére, amely szerint a Be. 196. §-a szerinti panasz célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatba nem foglalt döntésével, intézkedésével szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. Ezért a legfőbb ügyész helyettese úgy véli, hogy a Be. 196. §-ában foglalt panasz a Be.-ben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása – így pl. a feljelentés felvételének elmulasztása – miatti jogsérelem esetén előterjeszthető.

Tekintettel arra, hogy jelen esetben a fentiek szerint a sérelmezett mulasztással szemben a panaszos a büntetőeljárásra vonatkozó szabályok szerint jogorvoslattal élhet, illetve élhetett volna, a Testület e kérdésben hatáskörének hiányát állapította meg.

c) **A panaszos beadványában számos szabálysértési eljárással kapcsolatos sérelmet adott elő.**

A panaszos többek között sérelmezte a kétszer kibocsátott idézést, a másolati példányok rendelkezésre bocsátását (illetőleg annak elmulasztását), illetőleg a tényt, hogy az előadó nem mutatta meg az ügy iratait, a rendelkezésre álló kamerafelvételt csak a panaszos külön

kérésére mutatta meg (félig), a feltett kérdéseire nem kapott választ, illetőleg azt is kifogásolta, hogy a jegyzőkönyvre vonatkozó javításait nem vezette át teljes körűen az ügy előadója.

Tekintettel arra, hogy a szabálysértési eljárásra nem az Rtv., hanem a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) rendelkezései az irányadóak, **a Testület megállapította, hogy a panasz ezen részeinek vizsgálatára sem jogosult.**

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

Mivel a beadvány és a rendőri jelentések is egybehangzóak voltak tekintetben, hogy a rendőrök a biztonsági őrök kezdeményezésére tekintettel jelentek meg a helyszínen, így a Testület az intézkedési kötelezettség keletkezésének vizsgálatától eltekintett.

A Testület vizsgálata során a panaszos által Testülethez benyújtott beadványokra figyelemmel a panaszos igazoltatását, ruházatának átvizsgálását, a rendőri intézkedés során használt hangnemet és bánásmódot, az intézkedés időtartamát, valamint az intézkedési kötelezettség megfelelő teljesítését.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, a VI. cikk szerinti személyes adatok védelméhez fűződő jogát, valamint a XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

1) A panaszos igazoltatásával és ruházatának átvizsgálásával összefüggésben a Testület a következő megállapításokat teszi.

a) A rendőrségi iratok az igazoltatás jogalapját az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontjában jelölték meg.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése az igazoltatással összefüggésben a következőket rögzíti.

„A rendőr a feladata ellátása során

a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani,

b) az igazoltatott személyt lakcímének, tartózkodási helyének – az igazoltatott választása szerint – a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímre, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel, valamint

c) amennyiben a 24/A. § (1) bekezdésében meghatározott személy felkérése alapján igazoltat, úgy az igazoltatott személyt a b) pontban megjelölt adatok igazolására, vagy ezen adatokra vonatkozó nyilatkozattételre kéri fel.”

A Testület elsőként azt vizsgálta, hogy a konkrét helyzetben felmerült-e olyan szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetésének gyanúja, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

A Testület utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely bűncselekmény, szabálysértés tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem foglalhat állást abban a kérdésben, hogy valamely eljárás alá vont személy elkövetett-e bűncselekményt vagy szabálysértést, azonban ha – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény, szabálysértés gyanújára hivatkozik – nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló magatartás értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a panaszos részéről a bűncselekmény, vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja felmerülhetett-e.

Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt, szabálysértést vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény, szabálysértés elkövetésének – a megalapozott gyanú szintjénél alacsonyabb fokú – gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, szabálysértést, vagy a bűncselekmény, szabálysértés elkövetése nem bizonyítható.

Az intézkedés idején hatályos Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 370. §-ának (1) bekezdése szerint, aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el.

A Szabs. tv. 177. § (1) bekezdése b) pontja szerint tulajdon elleni szabálysértést követ el az, aki ötvenezer forintot meg nem haladó kárt okozva csalást, szándékos rongálást követ el, úgyszintén, aki e cselekmények elkövetését megkísérli.

A fenti szabálysértési tényállást tehát a Szabs. tv. tulajdon elleni szabálysértésként, az elzárással is büntethető szabálysértések között szabályozza, és mint ilyen esetében lehetővé teszi a szabálysértési őrizet és a bíróság elé állítás alkalmazását. (Szabs. tv. 73. § (1) „A rendőrség szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés esetén a tetten ért eljárás alá vont személyt gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából őrizetbe veheti. A tettenérésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni akkor is, ha a szabálysértés helyszínéről elmenekült elkövetőt a rendőrség az elkövetéstől számított negyvennyolc órán belül elfogja.” 124. § (1) bekezdés: „a szabálysértési elzárással is büntethető szabálysértés miatt őrizetbe vett személyt a rendőrség a gyorsított bírósági eljárás lefolytatása céljából a bíróság elé állítja”).

A helyszínen a biztonsági őrök az áruház kárát 1799.- forintban jelölték meg, mivel a szóban forgó illatszer eladhatatlanná vált a panaszos általi használat következtében, azaz a bűncselekmény gyanúját (az értékhatárra tekintettel) nyilván már a helyszínen kizárták.

Az igazoltatás jogszerűségének értékelésekor a Testület a panaszos magatartását egybehangzó módon leíró jelentéseken túl támaszkodhatott arra a körülményre is, hogy az esetről készült kamerafelvételen látható, ahogy panaszos valóban befűjja magát többször is, azaz a Testület álláspontja szerint fennállt az intézkedéshez szükséges, *minimális* gyanú. A Testület álláspontja szerint egy szabálysértés gyanúja mindenképpen olyan indok, ami a közrend, közbiztonság védelme érdekében foganatosított igazoltatást alátámasztja. A Testület álláspontja szerint a rendőrök kellő jogalap birtokában kezdték meg a panaszos igazoltatását, és az eset körülményeit értékelve a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a későbbiekben esetlegesen megindított eljárás érdekében szükséges volt a panaszos igazoltatása.

A Testület álláspontja szerint az igazoltatást megfelelő joggal hajtották végre az intézkedő rendőrök, az igazoltatással okozott korlátozás a fentiek alapján arányban állt az elérni kívánt céllal, ezért a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jog nem szenvedett sérelmet az intézkedés során.

b) A panaszos kifogásolta, hogy a járőrök átvizsgálták ruházatát.

Az átirat rögzítette, hogy a panaszossal szemben végrehajtott ruházat átvizsgálás jogalapja Rtv. 29. § (6) bekezdése volt.

Az igazoltatását követően a r. törzsőrmester közölte a panaszossal, hogy ruházatát át fogja vizsgálni annak érdekében, hogy más, az áruházból származó, és esetlegesen eltulajdonítani kívánt termék nincs-e a ruházatában. A ruházat átvizsgálása során a panaszos együttműködő magatartást tanúsított. A ruházat átvizsgálása során egyéb tárgyat nem találtak.

Az Rtv. 29. § (6) bekezdése a következőket tartalmazza: „A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.”

A Testület álláspontja szerint a helyzet mielőbbi tisztázása, és az ennek érdekében történő ruházataátvizsgálás a panaszos érdekét is szolgálta.

A Testület az a) pontban már kifejtette, hogy a fentiek szerint fennállt a gyanúja annak, hogy a panaszos szabálysértést követett el, ezért a **Testület megállapította, hogy a közrend, közbiztonság védelme érdekében a rendőrség jogszerűen foganatosított ruházataátvizsgálást, ezért az intézkedés a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogát nem sértette.**

2) A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök intézkedésük során kioktató, arrogáns módon beszéltek vele a rendőrök, valamint a szabálysértés elkövetésének elismerésére, valamint a dezodor megvételére akarták rákényszeríteni.

Ezzel szemben a rendőri jelentések azt rögzítik, hogy az intézkedés során az intézkedés alá vont a normákban előírt bánásmódban részesült, az intézkedő rendőrök hangneme megfelelő volt. A panaszost kérésére többször felvilágosították az általa elkövetett szabálysértésről, a szabálysértés elkövetését követő eljárással kapcsolatos lehetőségeiről. A rendőrségi iratok határozottan cáfolták, hogy beismerő vallomás megtételére akarták volna kényszeríteni a panaszost. Ezen túlmenően a rendőrségi iratok azt rögzítették, hogy a panaszos nem volt együttműködő, egyre csak azt hajtogatta, hogy nem követett el semmit, a helyszínen felvett

jegyzőkönyvet nem volt hajlandó aláírni, valamint a felajánlott helyszíni bírságot sem fogadta el.

A Testület vizsgálatának alapját az Rtv. alapelvi szintű rendelkezése [2. § (1) bekezdés] képezte. Ez a rendelkezés ugyan kívül esik az Rtv. 92. § (1) bekezdésében megjelölt, az Rtv. IV., V. és VI. fejezetén, ugyanakkor azokat a Testület az eljárása során minden esetben figyelembe veszi, és értékeli. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

A Testület gyakorlata és korábbi megállapításai szerint ez a jogszabályhely olyan kötelezettséget ró a rendőrségre, miszerint az intézkedő rendőröknek a fennálló pozitív, tehát alapjogvédelmi kötelezettségen túl, tartózkodniuk kell minden olyan magatartástól és cselekménytől, mely az Rtv. 15. §-ának összevetésében is – az intézkedéssel szükségesen vagy elkerülhetetlenül együtt járó jogkorlátozás mértékén túl – indokolatlan vagy szükségtelen vagy akár túlzott jogsérelmet okoz az intézkedés alá vont állampolgárok alapvető jogaiban, így különösen emberi méltóságukban.

Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangneme.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

Szükséges még utalni az Rtv. 16.§ (4) bekezdésére is, amely kimondja, hogy a rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával

szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.

A jelen esetben a panaszos, illetve az rendőrségi iratokban foglalt előadása oly mértékben vannak ellentmondásban, hogy az további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

Az ismertetett tényállítások között meghúzódó ellentét feloldhatatlansága miatt a Testület úgy foglalt állást, hogy a rendőri magatartás és bánásmód emberi méltóságot sértő volta nem megállapítható.

3) A panaszos kifogásolta az intézkedés időtartamát, a beadvány szerint minimum másfél órát tartott az intézkedés.

A rendőrségi iratok ezzel szemben azt rögzítik, hogy az intézkedés 15 percig tarthatott. Az intézkedés során meghallgatták a feleket, ellenőrizték a panaszos adatait a körözési rendszerben, tájékoztatták (többször) a panaszost a jogi lehetőségeiről, mialatt felvették az áruházi jegyzőkönyvet.

Az Rtv. 15. §-ában szabályozott arányosság követelménye a következőket tartalmazza. Az (1) bekezdés rögzíti, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, a (2) bekezdése pedig kimondja, hogy több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Testület megjegyzi, hogy az áruházi feljelentés (jegyzőkönyv) adatai szerint 15 óra 54 perckor észlelte a biztonsági szolgálat a jogsértést, ami után a biztonsági őr felkereste a panaszost és a rendőrök kihívását megelőzően 5-10 perc is eltelhetett. A jelentések szerint 16 óra 24 perckor érkeztek meg a rendőrök, amelynek időpontjában a Testületnek nem volt oka kételkedni. Bár az intézkedés hossza utólag semmiképp sem rekonstruálható, annyi bizonyosan megállapítható, hogy a rendőrök intézkedése – bele nem értve a biztonsági őr előzetes eljárását – bizonyosan nem tarthatott (több, mint) másfél órát. Úgy ítélte meg továbbá a Testület, hogy az intézkedés hossza nem volt oly mértékben kiugróan aránytalan, figyelembe véve az elvégzett cselekményeket, valamint az intézkedés rendőrség által megjelölt okát, ami alapjogsérelem megállapítását indokolta volna.

Mindezekre tekintettel a Testület nem állapította meg a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát.

4) A panaszos kifogásolta a rendőrök eljárását, hogy a rendőrök nem hallgatták meg, nem hagytak neki elég időt, hogy válasszon a felkínált lehetőségek közül. A Testület ezért ezt követően azt kísérelte meg feltárni, hogy mennyiben tettek eleget a rendőrök az Rtv. által rájuk rótt intézkedési kötelezettségnek.

Vizsgálata során a Testület abból indult ki, hogy az adott helyzetben konkrétan mit kellett felölelnie az Rtv. 13. §-ában előírt, általános intézkedési kötelezettségnek. A Testület álláspontja szerint az intézkedési kötelezettség teljesítésének jelen helyzetben arra kellett kiterjednie, hogy a bejelentésre a rendőrök a helyszínen megjelenjenek, a tényállásról

tájékoztadjanak, a feleket igazoltassák, és alapos tájékoztatást nyújtsanak a jogi lehetőségeket illetően.

A rendelkezésre álló adatok szerint a bejelentés vételét követően rövid időn belül két járőr jelent meg a helyszínen, akik miután előzetesen tájékoztódtak (meghallgatták a biztonsági őrt és a panaszost, megnézték a kamerafelvételeket), bementek a biztonsági szobába, majd a rendőrök intézkedés alá vonták a panaszost (igazoltatták, ellenőrizték az adatait), illetve ruházátátvizsgálást hajtottak végre, kitöltötték az áruházi jegyzőkönyvet.

A Testület álláspontja szerint az eljáró rendőröket mulasztás nem terheli, mert az intézkedési kötelezettségüknek megfelelő módon eleget tettek, meghallgatták valamennyi érintett felet, így a panaszost is, az esettel kapcsolatban a lehetséges bizonyítékokat felkutatták, a szabálysértési eljárás menetéről (így a helyszíni bírság és feljelentés közti különbségről) is tájékoztatták a panaszost.

A Testület a rendelkezésre álló dokumentáció alapján meggyőződött arról, hogy a panaszos felvilágosítást kapott a jogi lehetőségeiről, és a rendőrök a szükséges intézkedéseket megtették a helyszínen, ennek okán a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült.

IV.

A Testület álláspontja szerint a panaszos helyszínen történő igazoltatására és ruházatának átvizsgálására megfelelő jogalap birtokában került sor, ezért a panaszos személyes adatok védelméhez és emberi méltósághoz fűződő joga nem szenvedett sérelmet. A hangnemmel kapcsolatos panaszosi és rendőri ellentmondás egyéb bizonyítási eszköz híján a Testület nem tudta feloldani, ezért a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy az intézkedő rendőr betartotta-e az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglaltakat, így a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható. Az intézkedés időtartamával kapcsolatban a Testületnek nem látta indokoltnak megállapítani a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét. Vizsgálata során a Testület azt is megállapította, hogy az intézkedési kötelezettségnek a rendőrök megfelelő módon eleget tettek, a szükséges lépéseket megtették, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem szenvedett sérelmet.

Mindezekre tekintettel a Testület a panasznak az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez való áttételéről döntött az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján.

Budapest, 2014. szeptember 18.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET